

قطره‌ای

از بارانِ منا

نویسنده: دکتر محمود ابراهیمی

سرشناسه	:	ابراهیمی، محمود، ۱۳۴۳-
عنوان و نام پدیدآور	:	قطره ای از باران منا / مؤلف محمود ابراهیمی
مشخصات نشر	:	مشهد: سخن گستر، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	:	۲۶۴ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۲۴۷-۵۷۶-۳
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
موضوع	:	ابراهیمی، محمود، ۱۳۴۳- -- عربستان سعودی -- خاطرات
موضوع	:	حج -- خاطرات
موضوع	:	حاجیان -- ایران -- خاطرات
موضوع	:	سفر نامه های ایرانی -- قرن ۱۴
موضوع	:	عربستان سعودی -- سیر و سیاحت
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۴ ف۱۴ا۶ / ۸/۱۸۸ BP
رده بندی دیویی	:	۲۹۷.۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۰۱۰۶۳

انتشارات سخن گستر

مشهد- خیابان ابن سینا- مقابل ابن سینا، ۱۲- شماره ۱۹۱

تلفن: ۳۸۴۳۹۹۵۵ (۰۵۱)

Sokhangostar.com

نام کتاب: قطره ای از باران منا

تالیف: دکتر محمود ابراهیمی

لیتوگرافی: نگاره

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

چاپ: ایران زمین تلفن: ۵۱۳۷۶۶۶۳۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۷-۵۷۶-۳

فهرست مطالب

عناوین

صفحه

۱۱	پیش گفتار.....
۱۳	مقدمه.....
۱۷	فصل اول: حج چیست؟.....
۱۹	حج چیست؟.....
۲۵	مامیت "لیک" میقات چیست؟.....
۳۷	تبلور معرفی "اله" "اله" "اله" در اجتماع چیست؟.....
۳۹	فلسفه وجودی مشاعر در سفر حج چیست؟.....
۴۷	در حج دنبال چه زاد و توشایی باید؟.....
۵۷	حجّ صوری و حجّ معنوی.....
۶۱	روایت شبلی از حضرت سجاد علیه‌السلام.....
۶۶	قصیده ناصر خسرو درباره حج.....
۶۸	فصل دوم: از خانه تا مدینه.....
۶۹	اندیشه اولین سفر.....
۷۲	آغاز سفر حج.....
۷۵	پرواز: آغاز تحول درونی.....
۸۰	فصل سوم: مدینه؛ ظرف تجلی رسول خدا(ص).....

۸۲.....مدینه در یک نگاه

۸۴.....مسجد النبی

۸۶.....بُهت عظمیٰ

۹۲.....فاصله‌ای نزدیک و پیامی که شنیده نشد

۱۰۱.....آیه ۶۷ سوره مائده

۱۲۸.....فصل پنجم است از نگاه پیامبر (ص)

۱۳۳.....دُ گمشده

۱۳۷.....قدر گمشده

۱۴۰.....مسجد ذوقلین

۱۴۳.....تابلوی استقامت دینی

۱۴۹.....درد دل محبت

۱۵۱.....فصل چهارم: مکه، ظرف تجلی ربوبیت

۱۵۴.....مکه حرم خدا، نقطه اتصال ملک و ملکوت

۱۵۷.....در دیدار اول با کعبه، چه چیزی را از خدا بطلبیم؟

۱۶۲.....طواف

۱۶۶.....سعی چیست؟ و هاجر کیست؟

۱۷۲.....کاوشی در سعی

۱۷۹.....خدایچه فراتر از یک همسر

۱۸۵	اطراف مسجدالحرام
۱۸۶	موقف
۱۸۸	عرفات
۱۹۳	مشعر (مزدلفه)
۱۹۸	وادی مُعَرَّر
۲۱۲	ایام تَمْرِیةِ مِنَا
۲۲۰	بارانِ مِنَا
۲۲۳	طواف النساء
۲۲۶	فصل پنجم: از حج تا خانه
۲۲۷	آمادگی‌ها و رسالت‌های اجتماعی حجاج
۲۲۹	بازگشت از سفر
۲۲۹	حقیقت تلخ
۲۳۳	بعد از بازگشت
۲۳۶	گزارش مطالعات پزشکی حج در جهت تعیین معیارهای استطاعت حج
۲۴۱	نتایج و پیشنهادهایی برای پزشکان، مدیران و روحانیون کاروان‌ها
۲۴۵	خاتمه

پیش گفتار

همت‌م بدرقه راه کنای طایر قدس

که دراز است ره مقصد و من نوسفرم

روزی در حرم مطهر حضرت رضا (ع) دیدار دوستی را که تازه از زیارت عتبات عالیات برگشته بود دریافتم. وی پرسید: حالتان چطور است؟ آیا کارها و برنامه‌هایتان به خوبی پیش می‌رود؟ در پاسخ به او گفتم که حکایت من در این دنیا به مثابه همان چرخ عمری است که دائم به دور خودش می‌چرخد و پیش نمی‌رود. از مشاهده گذر عمر بی‌اصل خرد ناله‌ام بلند است و روحم در تلاطم، با این بیچارگی مضاعف که بر این گذر باطله و رنج‌خیز نمی‌توانم چاره‌ای بیندیشم و یا توانی برای اصلاح آن در خود بیابم. و از این که خود را ناتوان در این موضوع می‌بینم بسیار رنج می‌کشم، بلکه بیشتر از این، امروز فکر می‌کردم که چه بسیار تلاش‌ها و هزینه‌هایی که برای به نتیجه رسیدن کارهایی به ظاهر مثبت، داشته‌ام و عاقبت هم دیده‌ام که همه نتایج آن و کارهایم و توان به کاررفته‌ام بر باد رفته است. باید اعتراف کنم آنچه را هم که از نعمت‌های پروردگار در اختیار دارم، خداوند از سر لطف خویش برابم محفوظ داشته است و گرنه نوع تلاشی که داشته‌ام، اگرچه به ظاهر با علم و تجربه و مشاوره همراه بوده است، جز پشیمانی و خسران نتیجه‌ای برابم نداشته و در نهایت، جهل و نقص عمیق مرا از برداشت‌های اولیه‌ام و اقدام‌ها و فرایندهای صورت گرفته نشان داده است. معنای این سخن این است که در علم خود نیز جاهل بوده‌ام. اکنون از پروردگار

ملتسمانه تقاضا دارم بر فقر و ناتوانی‌ام ببخشاید و تا فرصت باقی است، به تدبیر خود و به اختیار خود، مرا از سوز درونی ناله "یا حَسْرَتی عَلٰی مَا فَرَطْتُ فِيْ جَنْبِ اللّٰهِ.." برهاند و سرانجام کار را چنان رقم زند که خود خوشنود باشد و ما نیز رستگار و بیش از این، شرمنده او نشویم. و به لطف خویش به این کمترین هم، توفیق درک نعمت و شکر و سپاس آن را عطا فرماید.

دور فلک درنگ ندارد شتاب کن
ما را ز جام باده گلگون خراب کن

(دیر) است سابقا قدحي پر شراب کن
زان بیشتر که عالم فاني شود خراب

رُبُوْبِيَّتِكَ "يَا زُنُوفُ يَا رَجِيْمُ" و "يَا وَلِيَّ يَا حَمِيْدُ"

مقدمه

حج سفری است از اعماق دنیای کثرت به وحدت با رمز و رازهای بسیار. این سفر م‌نوی آن‌چنان زیبا، عمیق، باشکوه و خاطره‌انگیز است و تجربیات خاص و پدیدن به همراه دارد که هرکس می‌تواند با درک و برداشتی متمایز، از دریافت‌های خرد در مساحت خدایابی و دین‌شناسی سخن بگوید؛ که: "ویشروا لهم دفن" "فوا" وای کاش امکان ثبت همه آن دریافت‌های معنوی و حلاوت‌های عرفانی وجود می‌داشت!

حلاوتی که تو را در چه رحلدان است به کنه آن نرسد صد هزار فکر عمیق نگارنده این سطور همچون سایر حج‌گزاران، از نخستین سفر قبله خود متوجه نکاتی شد که حاصل و ره‌آورد این سفر بود. این نکات، که استدلال‌های دینی و اعتقادی مرا استحکام بخشید، عجیب زیبا و با همراه بود و لذت درونی وصف‌ناپذیری را به همراه داشت، به‌طوری‌که پس از بازگشت از سفر، به اطرافیانی که به دیدنم می‌آمدند پیشنهاد می‌دادم به هر نحو ممکن لااقل یک‌بار به مرکز توحید و میعادگاه وحی سفر کنند و جغرافیای تاریخی و مکان‌های روز حوادث صدر اسلام را از نزدیک ببینند. شک ندارم که با دانسته‌های اولیه خود از تاریخ اسلام، به دریافت‌های دیگری از حقایق پیامبر(ص) و ائمه(ع) خواهند رسید که با مطالعه هیچ کتابی به آن نمی‌توان رسید و این از نتایج ماندگار اولیه این سفر است.

متأسفانه در بین آثاری که درباره حج نوشته شده، آثاری که نتایج حاصل از سفر حج را در ذهن و روح زائر ثبت نموده باشد، کمتر دیده می‌شود. ثبت این برداشت‌ها می‌تواند چندین فایده داشته باشد:

۱- سبب می‌شود حال و هوای ایام‌الله حج، به صورت پیاپی در ذهن زائران تداعی گردد و تأثیر ماندگارتری داشته باشد. این خود یک توصیه قرآنی است که: «فَاذْكُرُوا أَيَّامَ اللَّهِ».

۲- مطالعه این خاطرات توسط کسانی که افتخار این زیارت نصیب آنان می‌شود، به معناگرتری را برای دریافت شهودی و حضوری بهتر از معارف حج ایجاد می‌کند.

۳- ایر یا، داشت یا، اثرات وضعی حج را در برداشت‌ها و رفتارهای فردی و اجتماعی حج‌گزاران نشان می‌دهد. لذا برای سازمان حج و زیارت نیز پیگیری آن‌ها مفید است و می‌تواند راهنمایی در جهت بهبود کیفیت خدمات و آموزش‌های لازم به زائران باشد.

۴- افزون بر این موارد، هر زائر ممکن است متناسب با اطلاعات خود و دقتی که در این سفر به خرج می‌دهد، به نوعی نگاهی که به موضوعات حج، تاریخ اسلام و یا قرآن دارد، زمینه تحقیقات جالبه را نیز به وجود آورد.

این کتاب نیز تلاشی است برای طرح یکی از بیشمار تجربه دریافت‌های معنوی، اجتماعی و سیاسی این سفر عقلانی - شهودی. تا مگر از این رهگذر بخشی از دین خویش را به مهماندار کریم آن ادا کرده باشیم.

مطالب کتاب، حاصل خاطرات و تأملات فردی نویسنده در طول چند نوبت سفر حج (تمتع و عمره) می‌باشد و دربردارندهٔ معارف و اطلاعات ارزشمندی برای دانش‌پژوهان، زائران و دست‌اندرکاران این فریضه مهم می‌باشد.

جهت شناخت مخاطبان عزیز عرض می‌شود که نویسندهٔ این سطور، یک پزشک متخصص قلب است، نه مبلغ مذهب است و نه کارشناس مسائل دینی. قصد سفرنامه‌نویسی و یا نظریه‌پردازی نیز ندارد. ضعف‌های آن از بضاعت اندک نویسنده است و نکات مثبت آن نیز از عنایات حق می‌باشد که توانسته گوشه‌ای از حقیقت، انبی و ملمه‌س این سفر را بازگو کند. اگر ثمری بر آن مترتب بود ولو ناچیز، ابتدا آن را به روح رسول‌الله اعظم (ص) تقدیم می‌کنم که حبیب و معشوق و رازگوی همه دل‌ها و رفیق همه موحدان است؛ سپس به نخستین منادی توحید حضرت ابراهیم خلیل (ع) نه معراج که به واسطوره یکتاپرستان است.

در باب نام‌گذاری کتاب نیز عرض می‌شود که چون عظمت حج بالاتر از آن است که کتاب را توصیفی درباره آن بنامیم، هدف تأکید بر همان اشتیاق زائر به تلاش برای دریافت نمی از امواج اقیانوس وحدانی رب العالمین، ترجیح داده شد عنوان آن را "قطره‌ای از باران منا" برگزینم. در باب فدای مناسی باید روشن کنم که این عنوان پرمعنا، پیشنهاد همراه با احساس و عاطفهٔ زائر عزیزم هدی خانم بود که من هم با رضایت، شاکرانه آن را پذیرفتم.

صد هزاران بحر در این قطره نهان ذره‌ای گشته جهان اندر - همان

در پایان شایسته می‌دانم از راهنمایی‌های دوست عزیزم، دانشمند معظم، جناب حجت‌الاسلام والمسلمین محسن سعیدیان که از ابتدا مرا همراهی و تشویق نمودند و در مأخذیابی مطالب این کتاب زحمت بسیار کشیدند، صمیمانه تشکر

و سپاسگزاری تمایم و از خداوند متعال بطلبیم که مساعی ایشان را در نشر معارف اهل بیت به نحو احسن پذیرا باشد و بر عمر پربرکتشان بیفزاید.

www.ketab.ir